

PUPA

Latviešu valodas
aģentūra

LVA METODIKAS SKOLAS
IZDEVUMS LATVIEŠU VALODAS
SKOLOTĀJIEM DIASPORĀ

4/2020

MĀCĀMIES LATVIEŠU VALODU ATTĀLINĀTI

Laikā, kad pasauli skārusi koronavīrusa pandēmija, daudzās valstīs atceltas klātienes mācības diasporas skolās/latviešu nedēļas nogales skolās. Tāpat kā veikt citus darbus, tā arī latviešu valodu var mācīties attālināti, atrodoties mājās. Šajā izdevumā sniegsim dažus ieteikumus, ko un kā varam darīt, un dalīsimies pieredzē par tālmācības nodarbību organizēšanu.

LVA TĀLMĀCĪBAS NODARBĪBU PIEREDZE

Mācīšanās tālmācībā ir ne tikai īslaicīgs risinājums krīzes laikā, bet laba iespēja tām ģimenēm, kuru bērni dažādu iemeslu dēļ (attālums līdz skolai, laika resursi u.c.) nevar apmeklēt diasporas latviešu valodas skolas/latviešu nedēļas nogales skolas. Tālmācības nodarbības iespējamas jebkurā pasaules valstī.

Latviešu valodas aģentūrai ir trīs gadu pieredze tālmācībā, strādājot ar diasporas bērniem. Patlaban latviešu valodu mācās gandrīz 190 skolēni 38 valstīs. Nodarbības notiek divas reizes nedēļā noteiktā laikā no septembra līdz jūnija sākumam. Skolēni mācās grupās pa seši. Grupas tiek komplektētas, ievērojot vairākus svarīgus aspektus:

- skolēna dzīvesvieta – viena laika josla, bet dažādas valstis,
- skolēna vecums,
- skolēna valodas prasmju līmenis.

Lai arī cenšamies, tomēr neiespējami izveidot grupas, kurās ir tikai viena vecuma bērni un ļoti līdzīgs valodas prasmju līmenis. Taču tas pat ir pozitīvi, jo nevienmērīgā vidē iespēja augt un pilnveidoties ir lielāka, nodarbībās skolotāji cenšas diferencēt uzdevumus.

Kā nodarbība notiek tiešsaistē? Tiek izmantoti divi rīki – digitālā platforma *lva.classflow.lv* un tiešsaistes saziņas rīki *Skype* vai *Zoom* (iespējams lietot arī jebkuru citu). Skolotājs noteiktā laikā saslēdzas tiešsaistē ar skolēniem. Virtuālajā klasē nodarbība notiek līdzīgi kā fiziskajā telpā, kad skolotājs mērķtiecīgi vada uz skolēnu orientētu mācību procesu, – izvirza sasniedzamos rezultātus, skolēni veic visdažādākos uzdevumus to sasniegšanai, saņem no skolotāja atgriezenisko saiti, sniedz to cits citam, novērtē savu paveikto. Mācību materiāli un uzdevumi lielākoties tiek nosūtīti *lva.classflow.lv* vidē. *ClassFlow* ir mācību platforma, kur pedagogs var gan plānot un sagatavot, gan vadīt nodarbības. Šīs vides priekšrocība ir uzdevumu daudzveidība, interaktivitāte, un bērniem tie ļoti patīk. Te iespējams pilnveidot

visus valoddarbības veidus – gan klausīties un runāt, gan lasīt un rakstīt. Skolēni saņem uzdevumus kartītēs, kurās iespējams ievietot lasāmo tekstu, veicamos uzdevumus, klausāmos tekstus, video, pārbaudes darbus, saites uz citām vietnēm, *ClassFlow* un citās vietnēs veidojamām aktivitātēm un spēlēm. Skolēni izpildītos uzdevumus uzreiz iesniedz skolotājam, tādējādi iespējama tūlītēja atgriezeniskā saite.

Tiešsaistē ir iespējams gandrīz viss. Skolotāji, mācot latviešu valodu, izmēģinājuši gan spēles, gan rokdarbus, gan ludziņu iestudēšanu. Ir tikai jāļaujas kreatīvai domāšanai. Radoši darbojoties, starp skolotāju un skolēnu veidojas īpaša emocionālā saikne. Vēlāk pārņem nevilts prieks, tiekoties klātienē vasaras salidojumā.

Pedagogi mācību saturu pielāgo katrai grupai un, ja nepieciešams, arī skolēnam individuāli. Tā kā grupā lielākoties ir skolēni no dažādām valstīm ar atšķirīgu izglītības un kultūras pieredzi, skolotājam nākas būt ļoti elastīgam. Mācot latviešu valodu, pedagogi nodarbību saturā iekļauj tēmas par Latvijas dabu, pilsētām, tradīcijām, vēsturi. Tomēr tas, ka nodarbībās piedalās skolēni no dažādām valstīm, rada nepieciešamību un iespēju izziņāt arī šo valstu tradīcijas, atšķirības. Piemēram, var salīdzināt, kādas ir svētku tradīcijas Latvijā un kādas – citās valstīs, kā notiek mācību process skolā Latvijā un skolēnu mītnes zemēs. Skolēniem tas ir ļoti interesanti, šādi uzdevumi motivē sarunām un paplašina redzesloku.

Vienlaikus ar valodas apguvi bērni strauji pilnveido arī digitālās prasmes – gan izmantot konkrētās platformas, gan rakstīt digitāli, gan noskaidrot vārdu nozīmes digitālā vārdnīcā, gan meklēt informāciju tīmeklī. Taču pats svarīgākais – viņi saprot, ka tehnoloģijas var jēgpilni izmantot, lai mācītos, nevis tikai izklaidētos.

Lai šī mācību forma būtu iespējama, ir vairāki priekšnoteikumi:

- gan skolēnam, gan skolotājam nepieciešams pietiekami jaudīgs dators (nepietiks ar viedtālruni) un internets,
- nepieciešama mācībām klusa vieta,
- mazajiem bērniem vismaz sākumā obligāta ir vecāku klātbūtne, vēlāk iespēja sniegt tehnisku palīdzību, ja nepieciešams (būt rokas stiepiena attālumā).

ClassFlow vietne ļauj skolotājiem ne tikai veidot mācību materiālus, bet tos arī uzkrāt un dalīties ar citiem. Šos materiālus iespējams izmantot gan tiešsaistes nodarbībās, gan mācot klātienē (piem., rādot uz ekrāna), gan nosūtīt skolēnam izmantošanai patstāvīgam darbam.

Ar metodiskajiem materiāliem mēs dalāmies arī ar citiem skolotājiem. **Lai varētu piekļūt šiem materiāliem un tos izmantot**, lūdzu, rakstiet metodiķei Lindai Krastiņai uz e-pastu: pupa.metodikasskola@gmail.com. Mēs jūs reģistrēsim, izveidosim jums lietotāja kontu un nosūtīsim pamācības, kā pierēģistrēties un atrast materiālus, kā strādāt *ClassFlow* vidē.

Ar šobrīd mācību materiālu krājumu vietnē – mapē “LVA mācību materiāli” – ievietoto materiālu sarakstu iepazīstieties **1. pielikumā**.

TIEŠSAISTES SAZIŅAS RĪKI VIDEOZVANU VEIKŠANAI

Lai nodrošinātu pilnvērtīgas valodas nodarbības, nepieciešams izvēlēties kādu no tiešsaistes saziņas rīkiem videozvanu veikšanai. Video nodarbībā iespējams klausīties un sarunāties, paskaidrot, mācību procesā sniegt atgriezenisko saiti.

Skolotājs var vadīt nodarbību, izmantojot tikai videozvanu, jo tā laikā ir iespējams gan rakstīt

ziņas, gan sarunāties, gan kopīgot ekrānu, lai apskatītu kādu mācību materiālu, nosūtīt dažādas datnes – *Word, PowerPoint* –, attēlus u.c. Atsevišķās vietnēs iespējams ievietot prezentācijas, izmantot balto tāfeli, veikt aptaujas. Taču nodarbībā vienlaikus var izmantot arī citas mācību platformas.

Lūk, dažas no šādām bezmaksas platformām.

 <p>skype.com</p>	<p>Gan skolotājam, gan skolēnam jāreģistrējas Skype ar e-pasta adresi. Skolotājs var veidot grupu un zvanīt grupai. Iespējams arī nosūtīt uzaicinājuma saiti.</p> <p>Video zvanā var piedalīties līdz 50 dalībniekiem. Datora ekrānā redzami 4 dalībnieki, pārējie – mazākos aplīšos.</p> <p>Ir iespēja rakstīt ziņas, sūtīt emocijzīmes, pievienot dokumentus, kopīgot savu ekrānu, tādējādi rādīt prezentāciju vai ko citu, izveidot aptaujas jautājumu, sūtīt video ziņojumus. Ir arī iespēja nodarbību ierakstīt.</p>
 <p>zoom.us</p>	<p>Skolotājam jāreģistrējas, skolēni var pievienoties arī bez reģistrēšanās, izmantojot skolotāja atsūtīto saiti. Bezmaksas video zvans 40 minūtēm lielam dalībnieku skaitam.</p> <p>Iespēja rakstīt ziņas, kopīgot ekrānu, izmantot balto tāfeli. Ir arī iespēja nodarbību ierakstīt.</p> <p>Video pamācības lietošanai.</p>
<p>Virtuālā skola </p> <p>virtualaskola.lv</p>	<p>Jāreģistrējas ar e-pastu gan skolēnam, gan skolotājam.</p> <p>Lai reģistrētos, jāizvēlas skola. Tā kā diasporas skolas nebūs Latvijas skolu sarakstā, tad, lai pievienotu, jāsaazinās ar tehnisko atbalstu (kontakti ir norādīti vietnē).</p> <p>Iespēja rakstīt ziņas, kopīgot ekrānu, izmantot balto tāfeli. Ir iespēja ievietot video (youtube.com saites), prezentāciju, rakstīt, zīmēt tajā, izmantojot tāfeles rīkus. Var rakstīt ziņas kopīgā telpā vai individuāli, veidot aptaujas. Ir arī iespēja nodarbību ierakstīt.</p> <p>Šī vietne pārraida arī TV kanālus "Tava klase".</p>
 <p>Google Hangouts Messaging, Voice and Video Calls</p> <p>hangouts.google.com</p>	<p>Gan skolotājam, gan skolēnam nepieciešams Google kods.</p> <p>Dalībniekus var uzaicināt ar kopīgotu saiti.</p> <p>Video zvanā var piedalīties līdz 25 dalībniekiem.</p> <p>Ir iespēja rakstīt ziņas, kopīgot savu ekrānu, tādējādi rādīt prezentāciju vai ko citu.</p>

DAŽĀDU E-VIDĒ PIEEJAMU MĀCĪBU MATERIĀLU IZMANTOŠANA

Latviešu valodas apguvei diasporā mācībām attālināti LVA iesaka izmantot maciunmacies.valoda.lv pieejamos mācību materiālus. Vietne ir kļuvusi ērtāka un pārskatāmāka. Sadaļā "Māci" pieejami multimodāli mācību un metodiskie materiāli latviešu valodas apguvei, materiāli profesionālai pilnveidei, grāmatas, raksti un citi pedagoga darbā noderīgi materiāli. Sadaļa "Mācies" dalīta četros vecumposmos, katrā no tām izvietojot valodas apgūvējam piemērotus tiešsaistes materiālus – spēles, interaktīvus materiālus, komiksus, animācijas filmas, mācību grāmatas u.c.

Materiālus var izmantot dažādi:

- skolotājs sagatavo darba lapu skolēnam, kurā iekļauti veicamie uzdevumi, norādītas saites uz interaktīviem mācību materiāliem, veids, ko un kā skolēnam iesniegt atpakaļ skolotājam. Šādus uzdevumus skolotājs var izsūtīt elektroniski skolēnam vai vecākiem uz e-pastu un līdzīgā veidā arī saņemt atpakaļ;
- skolotājs organizē tiešsaistes stundas, izmantojot gan videozvana iespējas, gan maciunmacies.valoda.lv pieejamos vai citus mācību materiālus;
- skolotājs var organizēt dažādus konkursus (līdzīgi LVA veidotajiem konkursiem), izmantojot maciunmacies.valoda.lv pieejamos resursus, lai motivētu skolēnus aktīvi veikt uzdevumus.

Spēļu spēles un kļūstu gudrāks – arī mājā!

Sekojiem līdzī jaunumiem valoda.lv un aiciniet bērnus piedalīties ikmēneša konkursos! Spēļu klubiņš vienu reizi mēnesī izsludina konkursu, kur dažāda vecuma bērni var spēlēt aizraujošas spēles un mācīties latviešu valodu, kā arī, izpildot konkursa noteikumus, piedalīties balvu izlozē.

CITAS MĀCĪBU PLATFORMAS

Mācību resursi latviešu valodas apguvei pieejami arī citās platformās (gan bezmaksas, gan maksas). Tie paredzēti mācībām Latvijas skolās, taču arī diasporas skolotājam un skolēniem ir iespējams tiem gan piekļūt, gan tos izmantot, protams, atlasot sev noderīgo.

Dažas no šādām vietnēm:

 <p>MĀCIENS AR SOMA.LV</p> <p>soma.lv</p>	<p>Platformā pieejamas izdevniecības "Lielvārds" mācību grāmatas, darba burtnīcas, interaktīvie materiāli gan latviešu valodai, gan citiem mācību priekšmetiem, sākot no pirmsskolas līdz pat 12. klasei. Jebkuram reģistrētam lietotājam ir pieejamas bezmaksas mācību grāmatas. Lai izmantotu visas iespējas, nepieciešams maksas abonements.</p> <p>Vietne ir pieejama jebkuram, reģistrējoties ar e-pastu. Reģistrējoties jānorāda statuss (skolēns, skolotājs, vecāks, cits).</p>
---	--

 <p>uzdevumi.lv</p>	<p>Digitālais mācību līdzeklis Uzdevumi.lv piedāvā plašu materiālu klāstu – uzdevumus, teoriju un testus gan latviešu valodai, gan citiem skolas mācību priekšmetiem.</p> <p>Portālā ar e-pasta adresi var reģistrēties jebkurš, norādot savu lomu (skolēns, vecāks, privātskolotājs u.c.).</p> <p>Katram uzdevumam ir pieejami risinājuma soļi, lai skolēns varētu patstāvīgi apgūt mācību vielu un mācīties no savām kļūdām. Uzdevumi.lv ir izmantojami bez maksas, taču, ja vēlaties uzdevumiem redzēt atbildes un detalizētu skaidrojumu, tad jāpieslēdz maksas PROF pakalpojums.</p>
 <p>maconis.zvaigzne.lv</p>	<p>Platformā pieejamas izdevniecības “Zvaigzne ABC” mācību grāmatas, darba burtnīcas, interaktīvie materiāli gan latviešu valodai, gan citiem mācību priekšmetiem.</p> <p>Šī ir maksas platforma, taču vīrusa laikā, kamēr skolas Latvijā strādā attālināti, atvērtā piekļuve materiāliem pieejama līdz 2020. gada 30. jūnijam.</p> <p>Reģistrēties var ar e-pasta adresi.</p>
 <p>tavaklase.lv</p>	<p>Izglītības un zinātnes ministrijas veidots izglītojošs TV kanāls “Tava klase”. Tas radīts, lai sniegtu lielāku atbalstu attālināto mācību pieejamībā, kvalitatīva satura apgūšanā un vecāku atbalstīšanā. TV kanāls skatāms arī interneta vietnē tavaklase.lv. Vietnē skatāmas 20 minūšu garas mācību stundas. Tās skatāmas gan tiešraidē, gan arhīvā. Notikušo stundu ierakstus var atrast, atverot jebkuru attiecīgā mācību priekšmeta stundu.</p> <p>Diasporas skolēniem, izvērtējot piemērotību, var piedāvāt skatīties latviešu valodas stundu ierakstus un mācīšanos papildināt ar skolotāja veidotiem uzdevumiem par stundā mācīto tēmu. Skolēnus var mudināt skatīties arī citu mācību priekšmetu stundas, piemēram, dabaszinības, mūziku, sportu, jo arī šādi var mācīties latviešu valodu.</p>

KINO SKOLĀM

Valodas apguvi veicina arī filmu skatīšanās. Filmas latviešu valodā meklējamas Nacionālā Kino centra vietnē filmas.lv.

Palīdzot Latvijas skolotājiem un skolēniem attālinātās mācīšanās procesā, Nacionālais Kino centrs portālā filmas.lv izveidojis sadaļu “Kino skolās tiešsaistē”, vienlaikus veicinot Latvijas filmu izmantošanu vispārizglītojošo skolu mācību procesā. Līdz ārkārtas situācijas beigām visā Latvijā būs pieejamas vairāk nekā 40 filmas, kurām pievienots metodiskais materiāls skolotājiem un darba lapas skolēniem.

Filmas un mācību materiāli ir iedalīti četrās klašu grupās – mācību stundu plāni ir paredzēti 1.–3. klasei, 4.–6. klasei, 7.–9. klasei un 10.–12. klasei, to izstrādāšanā piedalījušies pieredzējuši pedagogi. Filmas un mācību stundu plānus ieteicams izmantot dažādu mācību priekšmetu,

FILMAS.LV

Nacionālais Kino centrs

piemēram, sociālo zinību, Latvijas vēstures, Latvijas un pasaules vēstures, politikas un tiesību, kulturoloģijas un vizuālās mākslas satura apguvē; skolotāji var izvēlēties konkrētu Latvijas filmu vai tās fragmentu, lai paspilgtinātu vai ilustrētu kādu noteiktu mācību tēmu. Visiem mācību stundu plānu paraugiem ir ieteikuma raksturs, darba lapas portālā ievietotas PDF formātā, ko iespējams lejuplādēt vai izdrukāt skolēnu darba vajadzībām.

Portālā filmas.lv tiešsaistē var noskatīties arī visas 12 *zelta fonda* filmas, kas iekļautas Latvijas kultūras kanonā. Tāpat skolēni un skolotāji var skatīties un mācību vajadzībām izmantot apmēram 200 Latvijas filmas, kas jau pastāvīgi pieejamas portālā filmas.lv visā Latvijas teritorijā, savukārt latviešu skolām diasporā joprojām saglabājas iespēja piekļūt portāla filmām ar Nacionālā Kino centra izsniegtajām parolēm.

Lai iegūtu paroli sistēmas lietošanai, pieteikties: kinoskolas@nkc.gov.lv, +371 67358875.

3D E-GRĀMATU BIBLIOTĒKA

Ir dzirdēts, ka par valodas apguvi liecina izlasīto grāmatu kilometri. Grāmatu lasīšana ir vērtīga brīvā laika pavadīšana, bet ko darīt, ja šobrīd arī bibliotēkas nepieņem apmeklētājus? Ko iesākt tad, ja, dzīvojot ārpus Latvijas, grāmatas latviešu valodā nav pieejamas?

“3D e-GRĀMATU bibliotēka” piedāvā iespēju lasīt bibliotēkā pieejamās grāmatas digitālā versijā. E-bibliotēka ir veidota ar mērķi nodrošināt pieejamību iespējami lielākam lasītāju skaitam ar ierīcēm, kuras pieejamas ikvienam. Šobrīd e-grāmatas iespējams lasīt datorā, planšetdatorā un viedtālrunī, kam ir interneta pieslēgums.

Grāmatu lasīšana ir pieejama tiešsaistē neatkarīgi no Jūsu atrašanās vietas, ja esat lasītājs kādā no Latvijas pašvaldību publiskajām bibliotēkām un Jums ir piešķirts tās bibliotēkas kataloga lietotājvārds un parole. Lai reģistrētos un sāktu lasīt e-grāmatas, nepieciešams Jūsu bibliotēkas piešķirtais lietotājvārds un parole. Ja tie Jums nav piešķirti vai nav zināma šī informācija, sazinieties ar savu bibliotēku.

LNB DIGITĀLĀ BIBLIOTĒKA

Vietnē lasamkoks.lv pieejamas grāmatas digitālā formā pirmsskolas, jaunākā skolas vecuma bērniem, pusaudžiem un pieaugušajiem.

Šeit arī pieejama informācija par Latvijas Nacionālās bibliotēkas aktivitātēm, tostarp konkursa “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” grāmatu kolekcijas saraksts.

LATVIJAS NACIONĀLĀ ENCIKLOPĒDIJA

Iesakām izmantot Latvijas Nacionālo enciklopēdiju digitālajā versijā vietnē enciklopedija.lv.

Enciklopēdijas saturu veido dažādu nozaru ekspertu sagatavotie šķirkļi. Šobrīd ir jau 1740 šķirkļi, taču enciklopēdijas saturs kļūst arvien plašāks un dziļāks. Enciklopēdija ir paredzēta izmantošanai jebkuram interesentam izglītības un profesionālās darbības jomā vai

gluži vienkārši – zināšanu paplašināšanai, jo enciklopēdija ir nozīmīgākais populārzinātniskais informācijas resurss latviešu valodā.

IZMANTOTIE RESURSI

soma.lv

maconis.zvaigzne.lv

uzdevumi.lv

tavaklase.lv

filmas.lv/filmas-skolas

3td.lv

lasamkoks.lv

enciklopedija.lv

MĀJASDARBS

Izvēlieties vienu vai vairākus no piedāvātajiem mājasdarbiem!

- 1) Izvēlieties vienu vai vairākas no minētajām **mācību platformām** (maciunmacies.lv, lva.classflow.lv, soma.lv, uzdevumi.lv, maconis.zvaigzne.lv, tavaklase.lv, filmas.lv), kuras jums ir maz pazīstamas vai nav pazīstamas. Reģistrējieties, izpētiet pieejamos mācību materiālus, izvērtējiet, vai tie piemēroti tieši Jūsu darbam klātienē vai šobrīd attālināti. Komentējiet, kas Jums patika, kas nē, vai Jūs tos izmantosiet attālinātām mācībām!

Mājas darba veikšanai izmantojiet šādu tabulu:

Mācību platforma	Manas piezīmes par materiāliem, ko turpmāk izmantošu
soma.lv	
...	

- 2) Izvēlieties vienu vai vairākas **platformas tiešsaistes videozvanu veikšanai**, kuras Jums nav pazīstamas, – reģistrējieties, izpētiet, izmēģiniet! Komentējiet, kas Jums patika, kas nē, ko Jūs izmantosiet attālinātām mācībām!

Mājas darba veikšanai izmantojiet šādu tabulu:

Tiešsaistes saziņas platforma	Iespējas	Trūkumi
virtualaskola.lv		
...		

- 3) Ja jau šobrīd mācāt latviešu valodu attālināti, **rakstiet par savu pieredzi** – kādus resursus izmantojat, ar kādām grūtībām saskaraties, kādi ir Jūsu veiksmes stāsti!

Mājasdarbu, atsauksmes par šo izdevumu un ierosinājumus, lūdzu, sūtiet metodiķei **Lindai Krastiņai** uz e-pastu: pupa.metodikaskola@gmail.com līdz 31. maijam!

Izdevumu veidoja:

Linda Krastiņa
Liene Valdmane

www.maciunmacies.lv
www.facebook.com/LVAdiaspora/

CLASSFLOW VIDĒ PIEEJAMIE MĀCĪBU MATERIĀLI

Šobrīd lva.classflow.lv vidē pieejami materiāli par šādām tēmām (izcelti tuvākajam laikam aktuālākie):

Iepazīšanās stunda – 1 mācību materiāls,

Lieldienas – 7 mācību materiāli,

Līgo – 3 mācību materiāli,

Miķeļdiena – 2 mācību materiāli,

Mārtiņdiena – 2 mācību materiāli,

Ģimene. Mātes diena – 3 mācību materiāli,

Latvija – 4 mācību materiāli,

Valoda integrēti ar mājturību un tehnoloģijām – 5 mācību materiāli,

Paliec mājās! Supervaroņi (7-10 gadus veciem bērniem),

Kas es esmu? (6-7 gadus veciem bērniem) 10 mācību materiāli,

Kāds es esmu? (6-7 gadus veciem bērniem) 10 mācību materiāli,

Kas es esmu? (7-8 gadus veciem bērniem) 10 mācību materiāli,

Kāds es esmu? (7-8 gadus veciem bērniem) 10 mācību materiāli,

Kas es esmu? (8-9 gadus veciem bērniem) 10 mācību materiāli.

Diagnostikas darbs un vērtēšanas kritēriji diasporas tālmācības skolēnu valodas pamatprasmju diagnosticēšanai. Turpat atrodami vērtēšanas kritēriji un tabula rezultātu apkopšanai un aprēķināšanai.

Majā šeit tiks ievietots vēl viens **diagnostikas darbs**, izmantojams valodas prasmju dinamiskas vērtēšanai.

Mape fotogrāfijām, kuras uzņēmušas LVA *ClassFlow* skolotājas izmantošanai mācību materiālu veidošanai.